

Geachte leden van de raad/provinciale staten,

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen stuur ik u namens het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant de algemene financiële en beleidsmatige kaders 2016 en de voorlopige jaarrekening 2014 toe. De kaderbrief is ook opgenomen als hoofdstuk 2 in de ontwerpbegroting 2016, die vorige week vrijdag aan de colleges en raden/staten is verzonden. De voorlopige jaarrekening is ter controle voorgelegd aan de accountant en zal na ontvangst van de controleverklaring op 1 juli as. ter vaststelling worden voorgelegd aan het algemeen bestuur van de OMWB. Ik vertrouw er op u voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,
drs. F.C. (Frans) Goorden
directie-secretaris

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

Spoorlaan 181
5038 CB Tilburg
Postbus 75
5000 AB Tilburg

T: 013 2060385
M: f.goorden@omwb.nl
W: www.omwb.nl

Kaderbrief 2016

1 Inleiding

In deze kaderbrief wordt ingegaan op onze scope, voor deelnemers relevante trends en ontwikkelingen, het Huis op Orde, de nieuwe informatiearchitectuur alsmede de financiële strategie.

2 Scope

Uw leefomgeving is onze zorg

Gemeenten en provincie dragen een grote verantwoordelijkheid voor een veilige, gezonde, leefbare en duurzame leefomgeving. Dat vraagt deskundigheid, professionaliteit, samenwerking en doelmatigheid bij de uitvoering. Het is onze ambitie u hierin te ontzorgen, zodat u zich kunt richten op uw strategische beleidskeuzes en bestuurstaken.

Om dit ook in 2016 te kunnen realiseren, signaleren wij voor u in deze nota ontwikkelingen die op u en ons afkomen en die vragen om een adequate reactie. Dit hoofdstuk kan gelezen worden als een advies hoe wij samen met u kunnen anticiperen op regionale en lokale uitdagingen en op de maatschappelijke ontwikkelingen waar u als deelnemer voor staat. Op deze wijze bouwen wij gezamenlijk verder aan een omgevingsdienst met een passende organisatie, processen en voorzieningen waarmee we de huidige en toekomstige uitdagingen het hoofd kunnen bieden en de deelnemers daadwerkelijk ontzorgen. Samenwerking, openheid en wederzijds vertrouwen zijn daarbij de sleutelwoorden.

Nabijheid en vertrouwen

Als omgevingsdienst van gemeenten en provincie zit de OMWB dicht bij landelijke trends en ontwikkelingen. Wij kennen de relevante krachten, processen en wetgeving, en delen deze kennis met ons bestuur én onze deelnemers. Wij kunnen flexibel inspelen op trends en ontwikkelingen, maar onze inzet wordt te allen tijde bepaald door de deelnemers. Draagvlak voor de keuze van onze activiteiten bij onze deelnemers als bevoegd gezag is daarom van cruciaal belang. Wij bepalen onze koers nooit alleen en wij innoveren altijd samen met relevante partners in vitale coalities of allianties. We zoeken naar een gedragen financiering vanuit collectieve taken of projectbudgetten met deelnemers. Dit kunnen wij uitsluitend realiseren wanneer de deelnemers ons herkennen als dienst die nabij is en die hun vertrouwen geniet. In 2016 zullen wij voorstellen presenteren voor slimme samenwerkingsvormen om deze nabijheid beter te organiseren. Door dicht bij onze opdrachtgevers te staan, zijn wij in staat de voordelen van regionaal denken te combineren met lokaal acteren.

Een voorbeeld hiervan is de ontsluiting van gevalideerde data die voor de deelnemers van belang is. In het in 2014 uitgevoerde innovatietraject heeft de OMWB met de deelnemers vastgesteld dat er een grote behoefte is aan actuele informatie over de VTH-dienstverlening die zij afnemen van de OMWB, zodat zij hier beter op kunnen sturen. Om dit mogelijk te maken wordt het 'Dashboard' ontwikkeld. Via een besloten website ziet de opdrachtgever in één oogopslag de status van de lopende activiteiten. Geen 'luchtkasteel' maar een praktische innovatie, die volgens ons en de deelnemers aan het innovatietraject noodzakelijk is voor effectieve samenwerking, transparantie en efficiency. De inrichting van het dashboard en het stroomlijnen van de achterliggende processen vraagt een consequente registratie van data en investeringen in de ICT-infrastructuur.

Nabijheid komt tevens tot uitdrukking bij de verdere optimalisering van het proces dat jaarlijks leidt tot de werkprogramma's. Het is onze ambitie hierin een adviserende regierol te nemen, waarin we samen met u komen tot een optimale afstemming tussen uw wensen en ambities, en een effectieve en efficiënte inzet van onze capaciteit en middelen. Door de ontwikkeling van

informatiegestuurd toezicht zullen wij steeds beter in staat zijn de capaciteit voor toezicht en handhaving gericht in te zetten en u tijdig te adviseren over het toezichtprogramma van het volgende jaar. De verdere ontwikkeling van *productprijzen* maakt deze inzet transparanter, doordat verwachtingen en resultaten eenvoudig zijn vast te leggen en controleerbaar zijn.

OMWB als uitvoeringsdienst

De dienst is het *verlengstuk* van de provincie en de gemeenten voor uitvoering van opgedragen taken. Het betreft in hoofdzaak wettelijke taken die deels in (onder)mandaat namens de deelnemers op het gebied van milieu uitgevoerd worden. De beleidskaders voor deze uitvoering worden door de deelnemers als volgt bepaald:

- a. Voor wat betreft de toezicht- en handhavingstaak geldt dat in afzonderlijke beleidsdocumenten per deelnemer (probleemanalyse en prioriteiten) door de deelnemers wordt bepaald wat de jaarlijkse doelstellingen zijn. Daarbij wordt voldaan aan landelijke kwaliteitscriteria. Conform deze criteria wordt voor de toezicht- en handhavingstaken jaarlijks een handavingsuitvoeringsprogramma ontwikkeld op basis van een samenhangend systeem van evaluatiegegevens van de uitvoering van het programma in het voorgaande jaar, en een probleemanalyse en prioritering, rekening houdend met de aard en het naleefgedrag van bedrijven.
- b. Voor de vergunningverlening en wettelijke taken op het gebied van de specialismen (bodem, geluid, etc.) zijn de wettelijke eisen (waaronder ook lokale regelgeving) maatgevend, tenzij specifieke beleidsdoelstellingen zijn geformuleerd. Dit geldt eveneens voor de adviestaken.
- c. Voor de beleidstaken (ontwikkeling en uitvoering) zijn de lokale kaders leidend.

De organisatie dient in te spelen op deze trends en uiteraard zo ingericht te zijn dat zij kan voldoen aan de met de deelnemers gemaakte afspraken. De dienst komt voort uit de fusie van 28 deelorganisaties en is nog in ontwikkeling. Dat is een uitdaging, vooral in een dynamische en veeleisende omgeving. Op basis van analyses wordt 2016 zeker nog gerekend tot een opbouwjaar. Enerzijds investeren in processen en standaardisatie daarvan in samenspraak met alle deelnemers, anderzijds inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Hieronder worden de belangrijkste aspecten daarvan belicht. Zij zijn uitgewerkt in een tactisch operationeel plan, dat aan het AB wordt gestuurd nadat de kaders en de beleidsbegroting zijn vastgesteld. Het betreft de wijze van werken met de deelnemers in hun klantrelatie, voor de deelnemers vanuit hun eigenaarsrol, de samenwerking met andere belangrijke stakeholders, en de interne stroomlijning van de organisatie en haar processen.

Voor 2016 voorzien wij daarom enkele fundamentele ingrepen, met name op het gebied van logistiek van processen, systeemvervanging en het ontwikkelen van een informatie-infrastructuur die doorontwikkeling en innovatie mogelijk maken. De eenmalige investeringen die daarvoor nodig zijn, zijn neergezet in de begroting.

3 Trends en ontwikkelingen

Milieurecht is volop in ontwikkeling. Hier schetsen wij enkele trends die we voor elke deelnemer relevant achten. De dienst heeft de inventarisatie gemaakt in nauwe samenspraak met het VTH-managers-overleg. Deze trends zijn van belang voor elk college om bij zijn afwegingen in de eigen kadernota's voor 2016 te betrekken. De dienst kan een rol gaan spelen, maar dat is aan de deelnemers ter bepaling.

Een veranderende omgeving

Sinds de oprichting van de OMWB in 2013 staan de maatschappelijke ontwikkelingen niet stil en is wetgeving in het omgevingsrecht sterk in beweging. We staan aan de vooravond van een zeer ingrijpende verandering in wetgeving. In 2018 zal er de *Omgevingswet* zijn, die alle huidige wetten in het omgevingsrecht bundelt. Procedures worden vereenvoudigd, waardoor zowel burger als

bedrijfsleven de huidige wetgeving als logischer en minder bureaucratisch gaat beleven. Experimenten en pilots die verschillende overheden op dit terrein in het kader van de *Crisis- en Herstelwet* op dit moment uitvoeren, werpen hun schaduw nu al vooruit. Anticiperen op de veranderende regelgeving zal noodzakelijk zijn. Dit doen wij niet alleen, maar in vitale allianties met alle relevante partijen.

Veranderend inzicht toezicht

De huidige uitvoering van de toezichttaken binnen het omgevingsrecht domein komt onder druk te staan. De druk vanuit het bedrijfsleven, maar ook van de deelnemers zelf, neemt toe om het toezicht intelligenter, meer risicogestuurd, in te gaan richten. Het bedrijfsleven geeft aan dat de overheid zich meer met de echte 'boeven' bezig moet houden en de goed presterende bedrijven minder lastig moet vallen. Zij doet een sterk beroep op de overheid om toezicht binnen het omgevingsrecht te bundelen.

Ook de inventarisatie van de coalitieprogramma's van onze deelnemers, die wij in 2014 hebben uitgevoerd, geeft een vergelijkbaar beeld. Onze deelnemers willen de vestigingsfactoren van bedrijven verbeteren en ondernemers en agrariërs meer ruimte geven door:

- vermindering regeldruk (niet meer regels dan nodig);
- ruimhartig vergunningenbeleid voor lokale activiteiten;
- (door)ontwikkelen en revitaliseren van industrieterreinen;
- voorrang geven aan nieuwe vergunningaanvragen;
- zorgen voor een goede bereikbaarheid (fiets, auto, openbaar vervoer);
- aanpassen bestemmingsplannen.

Transitie naar informatiegestuurd toezicht

Om aan deze wensen invulling te geven en tevens de kwaliteit van de leefomgeving op peil te houden, stelt de OMWB voor in 2016 het toezicht mede te baseren op gevalideerd vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid van de ondernemer.

Door een intelligente uitvoering van het toezicht worden data gegenereerd die voor de gemeente direct toegankelijk zijn.

In 2016 worden twee pilotprojecten uitgevoerd om de intelligentie van het toezicht te gaan ontwikkelen. Deze worden door de OMWB uitgevoerd in samenwerking met de universiteit van Tilburg, een branche-organisatie en een aantal gemeenten die de nieuwe methodiek van informatiegestuurd toezicht (wetenschappelijk) gaan valideren. Ons advies aan u is deze methodiek in 2016 voor meerdere branches te gaan toepassen. Hierdoor wordt de OMWB in staat gesteld u voortaan ruim voor het einde van het begrotingsjaar te adviseren over het toezichtsprogramma voor uw gemeente en provincie. Het programma leidt tot beter naleefgedrag en is daardoor effectiever zonder dat de kosten toenemen. Met de risicodata bent u beter in staat prioriteiten te stellen en uw bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen. Daarmee krijgt u ook meer grip op de inzet van middelen, wat op termijn kan leiden tot kostenbesparing. Ook zal het bedrijfsleven een reductie van de toezichtlast ervaren, waarmee invulling wordt gegeven aan de ambitie van veel gemeenten om ondernemingen meer ruimte te bieden.

Data-analyse toezichtsdomein

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu ziet voor het toezichtsdomein het belang in van data-analyse. In opdracht van dit ministerie is het Programma Informatie-uitwisseling Milieuhandhaving gestart (PIM). Het programma heeft een ICT-architectuur inclusief de daarbij behorende software opgeleverd die het mogelijk maakt data uit te wisselen tussen alle toezichtinstanties. Naar verwachting zal aansluiting van omgevingsdiensten bij wet geregeld worden. De OMWB is inmiddels bezig met de voorbereiding op de aansluiting. Voor de noodzakelijke aanpassingen van de bestaande ICT-architectuur zal de OMWB een investeringsplan aan het bestuur voorleggen. Daarbij richten we ons op een budgetneutrale oplossing.

Ondernemingsdossier

In 2016 wordt binnen onze regio geëxperimenteerd met het *ondernemingsdossier*. Deze door het ministerie van Economische Zaken ontwikkelde slimme software stelt de ondernemer in staat toezichtsinformatie gerichter en vooral sneller bij de overheid te krijgen. Deze ontwikkeling wordt betrokken bij de pilot informatiegestuurd toezicht. In 2016 zal door meer branches het ondernemingsdossier ingevoerd worden.

Landelijke handhavingsstrategie (LHS)

De provincie wil dat de omgevingsdiensten vanaf 1 januari 2016 werken volgens de nieuwe landelijke handhavingstrategie. In 2014 is een implementatietraject gestart om alle toezichthouders op een goede manier te informeren en te instrueren. Dit betekent onder andere dat wordt afgesproken welke gegevens per overtreding vastgelegd moeten worden voor het maken van analyses en verantwoording. Monitoring van gegevens is een essentieel onderdeel van de LHS en stelt hoge eisen aan de ICT-infrastructuur en software. De huidige systemen van de OMWB zijn hiervoor niet toereikend, waardoor investeringen noodzakelijk zijn.

Brzo-taken

De OMWB voert als een van zes landelijke Brzo-inspectiediensten het toezicht uit bij de circa 70 Brzo-bedrijven in de provincie. In september 2014 is het landelijke programma BRZO+ bij de OMWB geïmplementeerd. Binnen dat programma werken de inspecterende diensten samen aan uniformering en verbetering van het Brzo-toezicht. Een van de gewenste verbeteringen is het realiseren van meer transparantie van de toezichtsinformatie. De OMWB heeft de opdracht de samenvattingen van inspectieverslagen in overleg met het bevoegd gezag geschikt te maken voor publicatie. Het publiceren moet het vertrouwen vergroten in het toezicht en in de inspanningen van de sector om veiligheid te bevorderen en milieuschade te voorkomen. De focus is in het programma BRZO+ in Midden- en West-Brabant ook gericht op de bedrijven die net buiten de Brzo-criteria vallen.

Veranderend inzicht vergunningverlening

Bij vergunningverlening springen twee ontwikkelingen in het oog: de door deelnemers en bedrijfsleven gewenste kortere procedures en de veranderende rol van de vergunningverlener als gevolg van veranderende wetgeving.

Compactere vergunningverlening, de intentie-verklaring

In 2014 heeft de OMWB samen met zijn deelnemers en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven in het innovatietraject geconstateerd dat er bij het bedrijfsleven fricties bestaan bij het huidige vergunningverleningsproces. Het bedrijfsleven ervaart vaak het proces als te lang en soms onlogisch.

Frictie 1 bedrijf: Ik ben een projectleider in een (middel)groot bedrijf met een nieuw bouwen/of productieinitiatief op hoofdlijnen. Ik wil snel een vergunning om de directie definitief 'ja' te laten zeggen. Maar voor een vergunningaanvraag zijn veel details nodig die ik in deze fase nog niet heb.

Frictie 2 bedrijf: (De paarse krokodil) Ik ben een vergunninghouder. Ik wil een duidelijke milieuwinst realiseren met een maatregel in mijn bedrijf. Maar ik moet een uitgebreide vergunningprocedure in en kan dat intern niet uitleggen.

In 2016 organiseert de OMWB samen met drie van zijn deelnemers en de BZW drie pilots om het vergunningsverleningsproces binnen de bestaande wetgeving sneller te laten verlopen.

Niet alleen de milieuvergunningverlening die nu door de OMWB wordt verzorgd, maar ook de vergunningverlening die bij de deelnemers is ondergebracht (onder andere bouwtaken) maakt onderdeel uit van de pilot. Hierbij worden ervaringen in de buurlanden België en Duitsland meegenomen.

De resultaten van de drie pilots vormen de basis voor een aanpak om in 2016 slimmer met vergunningverlening om te gaan. Wij denken door deze methode een bijdrage te kunnen leveren aan een beter ondernemingsklimaat. Voor het welslagen hiervan is een intensieve samenwerking tussen OMWB en de deelnemers onontbeerlijk.

Transitie van vergunningverlening naar integrale milieuzorg

Zoals beschreven zal in 2018 de nieuwe *Omgevingswet* van kracht worden. Het omgevingsplan neemt hier een belangrijke plaats in. Het bevoegd gezag, lees de deelnemer van de OMWB, krijgt meer mogelijkheden om bandbreedtes aan te brengen bij huidige milieu-, bouw-, externe veiligheidsnormeringen. Samenwerking tussen ruimtelijke ordening en vergunningverlening zal intensiever worden. We zien echter tegelijkertijd dat kennisontwikkeling op het omgevingsrecht bij de deelnemers verschaalt. De OMWB kan u helpen met deskundig advies op het gebied van milieuzorg in relatie tot uw RO-proces. Ook samenwerking op het gebied van bouwtaken ligt voor de hand.

De OMWB creëert nabijheid voor het bevoegd gezag, veel meer dan nu het geval is. Indien de deelnemers dit wensen groeien de werkprogramma's met de zorgplicht op termijn uit tot milieuzorgplannen met een veel bredere scope dan alleen de VTH-taken. In 2015 hebben we hiermee al ervaring opgedaan. Daarmee geeft de OMWB daadwerkelijk invulling aan de ambitie om de kwaliteit van de leefomgeving integraal te benaderen.

Voldoen aan kwaliteitscriteria

Naar verwachting moeten vanaf 2016 alle deelnemers voor alle activiteiten binnen het omgevingsrecht gaan voldoen aan kwaliteitscriteria.

De VNG komt medio 2015 met een modelverordening, met daarin opgenomen de wijze waarop de kwaliteitscriteria vastgesteld moeten worden.

Intensieve samenwerking tussen deelnemers onderling en tussen deelnemers en de OMWB zal er voor zorgen dat voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria. In dit proces, dat naar verwachting doorloopt in 2016, wil de OMWB een coördinerende en faciliterende rol spelen.

Klachtenbehandeling

Er is een stijgende lijn waar te nemen in het aantal klachten dat via de klachtenintake bij de OMWB binnenkomt. Financiering vindt in 2016 plaats uit de begrotingspost 'collectieve taken'. Zet zich deze trend voort, dan komen de overige taken die gefinancierd worden uit de 'collectieve taken' onder druk te staan. Dit betreft bijvoorbeeld de instandhouding van de crisisorganisatie, de organisatie van ketentoezicht en het organiseren van expertsessies met deelnemers.

De OMWB stelt de deelnemers voor in 2016 bij de klachtenintake over te gaan op een andere financieringsmethodiek: afrekening per klachtenintake. Tegelijkertijd wordt de klachtenintake uit de begrotingspost collectieve taken gehaald. De OMWB zal in 2016 daarover nadere voorstellen doen.

Daarnaast neemt de OMWB samen met de andere Brabantse omgevingsdiensten deel aan het project Vermaatschappelijking Toezicht. Bij twee pilotprojecten worden verschillende communicatie-instrumenten ingezet om het contact tussen bedrijven en omwonenden zodanig te verbeteren dat meer wederzijds begrip ontstaat en klachten afnemen. Uiteindelijk zou dit zelfs kunnen leiden tot een afname van de toezichtslast.

Energie en duurzaamheid

Uit de analyse van de coalitieakkoorden die de OMWB in 2014 heeft uitgevoerd, blijkt dat de thema's energie en duurzaamheid bij veel gemeenten hoog op de politieke agenda's staan. Vaak ontbreekt het echter aan de capaciteit en middelen om deze ambities te vertalen naar beleid en uitvoering. Als onderdeel van de zorg voor de leefomgeving wil de OMWB de deelnemers verder helpen. In 2015 organiseert de OMWB samen met overheden, onderwijs en belangenorganisaties een aantal sessies (Community of Practice) over de vraag hoe deze meerwaarde voor een duurzamere leefomgeving verder kan worden ontwikkeld. Deze aanpak wordt gefinancierd uit het programma 'Duurzaam Door' van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

In de eerste plaats zal de aandacht worden gericht op de verinnerlijking van duurzaamheid binnen de vergunningverlening en handhaving. Een voorbeeld hiervan is het pilotproject 'Energie bij de handhaving', dat we in 2014 met enkele gemeenten hebben uitgevoerd. Voor 2016 zal de aandacht vervolgens gericht worden op de ontwikkeling van een duurzaamheidsknooppunt voor de regio.

Omgevingswet

De OMWB is, in samenwerking met Omgevingsdienst.NL en de twee andere omgevingsdiensten in Brabant, maar vanzelfsprekend ook in afstemming met VNG en IPO, actief betrokken bij de voorbereiding op de *Omgevingswet*. Zoals de minister in haar brief van 17 juni 2014 aan de Tweede Kamer heeft aangegeven, streeft zij ernaar de concepten van de uitvoeringsregelgeving in 2016 gereed te hebben voor de formele toetsing en de consultatiefase. Daarnaast wil zij medio 2015 met de medeoverheden en na consultatie van bedrijfsleven en maatschappelijke partijen, het implementatieprogramma vaststellen en afspraken maken over verantwoordelijkheden, bekostiging en uitvoering ervan. Het bestuur van de OMWB wordt actief geïnformeerd over bovengenoemde ontwikkelingen en de gevolgen voor de uitvoering en begroting.

4 Huis op Orde

Analyse in het afgelopen jaar heeft geleid tot het overtuigende inzicht dat het adequaat inrichten van processen en procedures voor 28 deelnemers meer tijd en inspanning vraagt dan werd aangenomen bij de start van de dienst. Hiervoor is een actieplan in ontwikkeling dat beoogt een aantal verbeterlagen te definiëren en uit te voeren. Het actieplan zal gebaseerd zijn op een viertal sporen:

Governance

De acties binnen de portefeuille governance leiden tot helderheid in de rolverdeling tussen het algemeen bestuur als besluitvormend orgaan van de OMWB, het dagelijks bestuur als besturend orgaan van de OMWB, de deelnemers als eigenaar, de deelnemers als klant en de positie van de dienst zelf. Die helderheid draagt er toe bij, dat:

- de planning- en controlcyclus voor de deelnemers op een transparante en met de deelnemers afgestemde wijze wordt doorlopen;
- de meerwaarde van de OMWB voor de deelnemers wordt erkend en herkend.

Prestaties

De acties binnen deze portefeuille leiden tot duidelijke afspraken tussen de deelnemers in hun rol als opdrachtgever en de dienst inzake de levering van producten en diensten (lees: de prestaties), de vorm en stijl waarin wordt gewerkt en de verankering in contracten. Uit die afspraken blijkt welke onderwerpen bilateraal geregeld kunnen worden tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en over welke onderwerpen op het niveau van de samenwerkende opdrachtgevers overeenstemming dient te zijn. Die afspraken dragen er toe bij dat:

- vorm en inhoud van het werkprogramma, en de wijze waarop producten en diensten in dat werkprogramma worden opgenomen en gebudgetteerd, zijn overeenkomen;
- de uitvoering van de wettelijke milieutaken van de deelnemers adequaat worden uitgevoerd en verantwoord;
- in het algemeen bestuur een besluit is genomen over de te hanteren dienstverleningsvarianten;
- bij de deelnemers overeenstemming bestaat over de wijze en het niveau waarop de prestaties als *level playing field* moet worden uitgelegd;
- deelnemers dichter bij elkaar worden gebracht door hen relevante ontwikkelingen aan te reiken en de verbindingen tussen politiek, bestuur en management in het complexe krachtenveld van milieuzorg optimaal te maken.

Organisatie

De acties binnen deze portefeuille leiden er toe dat de interne organisatie van dien aard is dat de OMWB kan leveren wat zij belooft. Het proces van offerte tot en met de factuur zit logisch in elkaar, is efficiënt geregeld en is voor ieder transparant. Hiervoor is het nodig dat bepaalde randvoorwaarden op orde zijn. Productie, medewerkers, verantwoordelijkheden en processen dienen op elkaar afgestemd te zijn.

De acties dragen ertoe bij dat:

- de betrouwbaarheid op orde is door het standaardiseren van processen, en het beheersen van de financiële bewaking en de feitelijke inhoudelijke rapportage voor de opdrachtgevers;
- de personele bezetting en ontwikkeling van medewerkers permanent is afgestemd op de behoefte van de opdrachtgevers en de interne behoefte aan ondersteuning;
- alle medewerkers op een gemotiveerde, zakelijke en gedisciplineerde manier werken aan de opdrachten van de deelnemers;
- de organisatie qua structuur zodanig is ingericht dat er efficiënt en dicht bij de deelnemers gewerkt kan worden;
- de OMWB beschikt over een moderne, toekomstbestendige ICT-infrastructuur.

Leiderschap

De acties binnen deze portefeuille leiden tot een zowel bestuurlijk als ambtelijk heldere definiëring van het gewenste leiderschap, passend bij de organisatieontwikkeling, waarbij de betreffende posities dienovereenkomstig zijn ingevuld. Die acties dragen ertoe bij dat:

- er sprake is van bindend leiderschap, waarbij binnen de kaders van deelnemers, bestuur en directie medewerkers de ruimte hebben om op basis van hun eigen professionaliteit suggesties naar voren te brengen voor het maken van strategische keuzes voor oplossingsrichtingen;
- er krachtig gestuurd en gereviewd wordt op de afgesproken kernpunten;
- binnen de OMWB en in de relatie met de deelnemers een gedeeld taalgebruik ontstaat ten aanzien van doelen en te behalen resultaten.

5 Nieuwe informatie-infrastructuur

In het spoor Organisatie zal gewerkt worden aan een plan voor de informatie-infrastructuur. Dit onderdeel wordt hier separaat benoemd, omdat dit plan een eigen wijze van financiering vraagt. Analyse van de huidige situatie leidt tot de conclusie dat de systemen die de dienst ter beschikking staan, verouderd en aan vervanging toe zijn.

Daarnaast is duidelijk geworden dat de zich permanent doorontwikkende wet- en regelgeving en nieuwe landelijke afspraken inzake milieuveiligheid vereisen dat deelnemers en dienst mee dienen te groeien om hieraan te kunnen voldoen. Met name dit laatste vraagt om gerichte aanpassingen van de informatiearchitectuur van alle deelnemers, de dienst en andere verbonden en betrokken partijen.

Separaat van deze conceptbegroting wordt de komende maanden dan ook een investeringsvoorstel ontwikkeld om vervangen en opnieuw inrichten van systemen mogelijk te maken. Dit zal gebeuren aan de hand van een businesscase, die uitgaat van budgettaire neutraliteit voor de deelnemers. Dat wil zeggen dat investeringen en baten elkaar in evenwicht dienen te houden over een voor alle partijen aanvaardbare periode. Het is goed te vermelden dat dit investeringsplan al bij de oprichting in 2012 was voorzien voor 2016. Samenwerking met andere omgevingsdiensten ligt daarbij voor de hand.

6 Financiële strategie

De financiële strategie moet ertoe bijdragen dat de dienst gedegen kan investeren op standaardisatie, logistiek in primaire en ondersteunende processen, in goede samenwerking, kwaliteit van contracten, effectieve dienstverlening en betrouwbare bedrijfsvoering. En dat de dienst in staat wordt gesteld om mee te groeien met nieuwe wet- en regelgeving. De financiële strategie moet er evenwel ook toe bijdragen dat de dienst zijn financiële taakstellingen kan realiseren.

De denkrichting daarbij is om op basis van samenspraak en afstemming met de deelnemers te komen tot gerichte bezuinigingen en deze in te zetten voor het Huis op Orde in de meest brede zin van het woord: verbetermaatregelen, aflossing van schulden en opbouw van voldoende weerstandsvermogen. Met de bezuinigingen wordt voldaan aan de tweede en derde tranche van de afgesproken 3x3% bezuiniging. Voorlopig wordt in dat kader ingezet op reductie van de vaste formatie en van de overhead. De komende maanden zullen de werkgroepen in het kader van het actieplan Huis op Orde, worden uitgenodigd om met aanvullende of alternatieve voorstellen te komen voor invulling hiervan.

Naast een sluitende begroting is het in meerjarenperspectief van belang te kunnen migreren vanuit de huidige situatie van veel vreemd vermogen, geen algemene reserve, langlopende leningen en verstoken zijn van enige investeringsruimte. In het meerjarenperspectief wordt een verloop hiervan op hoofdlijnen geschetst.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

DATUM: 01-04-2015

VERSIE: 1.0

STATUS:

VASTGESTELD DOOR DAGELIJKS BESTUUR

Inhoudsopgave

1.	Aanbieding	2
1.1	Inleiding	2
1.2	Directieverslag	2
2.	Samenvatting financiële verantwoording	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Jaarrekeningresultaat	8
2.3	Vermogenspositie	10
3.	Jaarverslag.....	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Programma 1: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	11
3.3	Programma 2: Advies en Projecten.....	12
3.4	Programma 3: Collectieve taken.....	12
3.5	Programma 4: Overige exploitatie resultaten	12
3.6	Paragrafen	13
3.6.1	Risico en weerstandsvermogen.....	13
3.6.2	Financiering	15
3.6.3	Bedrijfsvoering	15
3.6.4	Staat van onderhoud kapitaalgoederen.....	16
4.	Jaarrekening	17
4.1	Programmaverantwoording	17
4.1.1	Toelichting lasten.....	17
4.1.2	Toelichting baten	18
4.2	Balans	19
4.2.1	Toelichting Balans - Activa.....	21
4.2.2	Toelichting Balans - Passiva	23
4.2.3	Niet uit balans blijvende verplichtingen.....	25
5.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	26
6.	Besluit Algemeen Bestuur	29
	Bijlage 1 Exploitatierekening.....	30
	Bijlage 2 Wet normering topinkomens.....	33
	Bijlage 3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	35

1. Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2014 van de OMWB. Zij zijn opgebouwd uit vijf onderdelen:

1. Directieverslag, waarin de directie toelicht hoe het jaar 2014 voor de OMWB is verlopen en de context, de ontwikkelingen en de prestaties op hoofdlijnen beschrijft.
2. Samenvatting van de financiële verantwoording met een winst & verliesrekening en een verkorte balans.
3. Jaarverslag met een toegelichting per programma 1 tot en met 4 en per paragraaf (risico's in relatie tot het weerstandsvermogen, de financiering, de bedrijfsvoering en de staat van onderhoud van de kapitaalgoederen).
4. Jaarrekening met een toelichting op de cijfers over de verlies- en winstrekening, de exploitatie, de balans, de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.
5. Bijlagen met ingevuld de exploitatierekening en de verklaring Wet Normering Topinkomens.

Het jaarresultaat is opgebouwd uit:

- Het jaarresultaat op basis van de reguliere exploitatie;
- De afwikkelingsverschillen van voorgaande jaren;
- Het saldo van stortingen en onttrekkingen aan voorzieningen.

Op basis van deze zaken wordt het jaarresultaat voor bestemming bepaald. Nadat het jaarresultaat voor bestemming is bepaald doet het dagelijks bestuur een voorstel aan het algemeen bestuur voor de bestemming van het resultaat en eventuele stortingen en onttrekkingen aan de reserves.

1.2 Directieverslag

Hierbij bieden wij u de jaarrekening 2014 aan van de OMWB. 2014 was het eerste volledig jaar, dat de OMWB heeft gefunctioneerd. Per 1 januari 2013 is gestart met het voortzetten van het werk van de opgeheven Regionale Milieudienst West-Brabant en vanaf 1 juni 2013 is onder regie van de OMWB het werk opgepakt voor alle opdrachtgevers en met alle medewerkers die vanuit deze opdrachtgevers zijn ingebracht.

Het **jaarresultaat 2014 op basis van reguliere exploitatie** (baten minus lasten vóór afwikkelingsverschillen 2013) bedraagt +/- € 4.200,--. Het resultaat valt positiever uit dan de raming uit de 2^e bestuursrapportage van 2014 en blijft ruim binnen de begroting 2014. Dit is veroorzaakt doordat met name in de tweede helft van 2014 onze medewerkers een hogere productie hebben geleverd, waardoor op de raming ten aanzien van inhuur kon worden bespaard. Voorts is gericht op kosten gestuurd, heeft interne herprioritering plaatsgevonden van financiële en administratieve processen, is de herinrichting van systemen ter hand genomen en is het management versterkt. Tenslotte dragen ook de inkomsten van de overgedragen VVGB-taken bij aan dit resultaat.

Op grond van de gesprekken met de opdrachtgevers op basis van de rapportage Q4 wordt verwacht dat de **productie** vrijwel volledig voldoet aan de verwachtingen van de deelnemers over zowel 2014 als over het wegwerken van de achterstanden over 2013. Met alle individuele

deelnemers wordt het uiteindelijke resultaat besproken in relatie tot de verwachting, die men daarbij had.

De **afwikkeling van 2013** ten gevolge van de eindafrekening 2013 bedraagt -/- € 1.033.000,-, waarbij de *voorziening dubieuze vorderingen* 2013 ter waarde van € 725.000,- wordt ingezet ter dekking van de afwikkelingsverschillen. Het overige bedrag van € 308.000,- dient te worden afgeboekt over het resultaat van 2014.

Voor 2014 wordt in het kader van de *afwikkeling deelnemercontracten* voor 2014 een **voorziening** getroffen van € 850.000,-. Er zijn nog discussiepunten met een aantal opdrachtgevers over werkprogramma's, contracten, genomen besluiten van het algemeen bestuur, aard van de uitvoering én betaling door de deelnemers aan de dienst. Omdat deze afwikkeling (conform planning) nog lopend is, wordt een voorziening nodig geacht.

Het **jaarresultaat**, waarbij afboeking van € 308.000,- inzake afwikkeling 2013 en de storting in de voorziening zijn meegenomen komt uit op -/- €1.153.535,-

Een jaar van uitdagingen

2014 was ook het eerste volledige jaar van het bedrijfsplan. Dat bedrijfsplan was gebaseerd op een aantal aannames. In 2014 bleek dat deze aannames op onderdelen te optimistisch waren. Het was voor het collectief van deelnemers niet altijd mogelijk de inbreng van werk te realiseren op het niveau waarop dit van te voren was ingeschat. Met name de verwachtingen ten aanzien van extra verzoektaken konden niet worden gerealiseerd. Ook is gebleken dat de systemen kwetsbaarder waren dan werd verondersteld en dat de overgang van medewerkers, die vanuit de latende organisaties in dienst traden van de OMWB, niet vanaf de start voor 100% konden worden ingezet.

Daarmee bleven de prestaties in de eerste helft van 2014 achter bij de verwachtingen en waren vooral de rapportages over de geleverde prestaties en de communicatie daarover beneden de verwachtingsniveaus. Dit heeft geleid tot reacties van ongenoegen bij een deel van de deelnemers over het functioneren van de dienst.

Ondanks het feit dat in 2014 de werkzaamheden zijn uitgevoerd op een manier die vrijwel volledig voldoet aan de verwachtingen en dat binnen de begroting is gewerkt, liggen er nog veel uitdagingen en is een aantal maatregelen in de vorm van investeringen of veranderingen in de samenstelling van de organisatie noodzakelijk om toekomstige problemen te voorkomen.

Een jaar van reflectie

2014 is ook het jaar van de reflectie op de bij de start van de OMWB neergezette ambitieuze opdracht. Het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur zijn inmiddels op hoofdlijnen geïnformeerd over de feitelijke inspanningen die nodig zijn om de dienst volledig in control te krijgen. Factoren van bedrijfsvoering die in 2013 en 2014 naar voren zijn gekomen geven aan waar de knelpunten feitelijk liggen. Deze zijn:

- Bij de start van de dienst is in het bedrijfsplan een bezuiniging doorgevoerd ter grootte van ongeveer € 900.000,--.
- In de jaren 2013 en 2014 is rekening gehouden met een lagere productiviteit per medewerker. Daardoor ontstond in de begroting van deze beide jaren een verlies van elk jaar € 1,2 miljoen. In het bedrijfsplan was voorzien, dat de verliezen uit de aanloopjaren terugverdiend zouden worden met een combinatie van omzetgroei en productiviteitsverbetering. In 2014 is gebleken, dat op basis van meerdere factoren de geraamde

omzetgroei niet realistisch is te noemen.

- De ambitie van alle overdragende partijen was om alle betrokken medewerkers vanuit hun organisaties in te brengen in de nieuwe organisatie. Om deze inbreng financieel te kunnen dekken zijn in de begroting 2013 extra inkomsten geraamd vanuit aanvullende opdrachten van ongeveer € 1,4 miljoen. Daarnaast was afgesproken dat de deelnemende partijen het werk zouden handhaven op het niveau van peildatum 2012 en dit werk ook zouden inbrengen bij de OMWB. Zowel in 2013 als in 2014 bleek dat de verwachtingen, dat extra werk uit de markt gehaald kon worden en dat het aanbod van werk door de deelnemers op het niveau van 2012 gehandhaafd zou blijven te optimistisch waren. Op het moment dat dit risico werd voorzien is door de directeur in 2013 besloten een selectieve vacaturestop af te kondigen. Dat besluit gold voor zowel 2013 als 2014. De vacaturestop had als bijkomend gevolg, dat de kwaliteiten van medewerkers die nodig zijn voor het uit te voeren werk niet meer voor 100% aansluiten op de kwaliteiten, die bij de aanwezige medewerkers beschikbaar zijn. Op grond van deze frictie is er sprake geweest van een hogere inhuur dan gewenst en is er ook sprake geweest van een niet optimale uitvoering van de taken. Een gedeelte van de ingebrachte medewerkers kon onvoldoende declarabel worden ingezet en was ook niet in te zetten op andere taken binnen de organisatie.
- Bij de start van de omgevingsdienst is een plan van aanpak door de directeur aangeboden waarbij in een periode van drie jaar stapsgewijs, naast het zo goed mogelijk uitvoeren van het opgedragen werk, zou worden gebouwd aan een hoogwaardige, deskundige en efficiënte organisatie. Er werd in dat plan rekening gehouden met het feit dat er middelen moesten worden ingezet om de medewerkers uit de 28 betrokken organisaties op een adequate manier met elkaar te leren samenwerken, duidelijkheid te krijgen over de gewenste bij de organisatie passende werkprocessen en medewerkers te laten wennen aan de gebruikte systemen voor registratie en verantwoording. Dit bleek nog niet zo eenvoudig, omdat de medewerkers verschillende ervaringen hebben met het verantwoorden van uren en in de oude organisaties met verschillende systemen werd gewerkt.
- 2014 heeft geleerd, dat de hoop en de verwachting die er waren dat bij de overdracht van taken en bevoegdheden een gestandaardiseerde aanpak gerealiseerd kon worden, niet is uitgekomen. Het gevolg daarvan is geweest, dat 28 deelnemers elk op een eigen unieke wijze met de dienst zijn verbonden qua archieven, bestanden en procedures. Het uitgangspunt is altijd geweest om op enig moment een oplossing te vinden voor het uitwisselen van informatie tussen de deelnemers en de OMWB. Er is in de bouwfase in 2012 gekozen om tot 1 januari 2016 investeringen in ICT en systemen uit te stellen om de ICT-voorzieningen op elkaar af te stemmen. De aanname was, dat de systemen van de Regionale Milieudienst West-Brabant tot die tijd met enige aanpassingen adequaat zouden kunnen zijn voor de taakopdracht van de Omgevingsdienst. In 2013 en 2014 is zo goed als mogelijk was daaraan gewerkt. De systemen blijken echter, ook voor de accountant, moeilijk toegankelijk te zijn. De systemen zijn in relatie tot het rendement ervan te duur, inefficiënt en zeer gevoelig voor fouten. Om die reden zijn versneld de eerste stappen gezet tot verandering. Aard en omvang zijn eerder door de directie geduimd en aan het bestuur kenbaar gemaakt. Het is evident dat in de periode van 2015 tot 2017 ingezet dient te worden op standaardisatie, vereenvoudiging van procedures en op vervanging van verouderde en voor een zakelijk bedrijfsmodel ongeschikte systemen.

- Bij de startopdracht is besloten dat de deelnemers verschillende wensen kunnen hebben met betrekking tot de wijze waarop de uitvoering wordt gerealiseerd. In de praktijk betekent dat, dat de deelnemers op verschillende manieren al dan niet mandaat aan de OMWB hebben gegeven en dat de deelnemers zelf archiveren. Zowel de gevarieerdheid in de werkwijze als het leunen op zowel het systeem van de deelnemer als van de OMWB en het dubbel archiveren heeft de toch al complexe opdracht voor medewerkers en systemen van de omgevingsdienst nog meer verzwaard.

Een frisse wind

Een gedegen tussentijdse evaluatie in oktober 2014 heeft geleid tot een bijstelling van de plannen van de directie om gericht in te zetten op de bestaande knelpunten.

2014 was een uitdagend jaar voor de organisatie. Bij de start was niet te voorzien wat de effecten zouden zijn van de afspraken die door de latende organisaties met de vakbonden zijn gemaakt, in het kader van het sociaal beleidskader. De in dat verband gemaakte afspraken met betrekking tot een eenduidige inrichting van de drie omgevingsdiensten en de mate waarin wel of niet geselecteerd zou mogen worden op de functie van leidinggevenden hebben de ontwikkeling verder bemoeilijkt. Omdat medio juli 2014 bleek, dat de ontwikkelingen achterbleven bij de verwachtingen van de bestuurlijke en ambtelijke omgeving werd in de top van de organisatie een aantal fundamentele wijzigingen aangebracht om dat proces te versnellen en bij te sturen. De dienst die tot dat moment sterk naar binnen gekeerd was moest veranderen in een organisatie waar de communicatie met de gemeenten en de provincie werd geoptimaliseerd.

De gebrekkigheid van de systemen en de moeite van medewerkers om hier adequaat mee om te gaan leidden tot onvoldoende juiste en bijtijdse informatie aan de opdrachtgevers. De verbetering hierin is pas vanaf het derde kwartaal 2014 adequaat ter hand genomen. Vanaf dat moment zijn wij beter in staat gebleken om de uitgevoerde en nog uit te voeren werkzaamheden en de uitputting van budgetten te monitoren en op basis van die informatie bij te sturen.

Reputatie en communicatie

De genoemde factoren hadden tot gevolg, dat in de ogen van de opdrachtgevers de ontwikkeling van de OMWB achterbleef ten opzichte van de verwachtingen. In het bedrijfsplan was bepaald, dat rekening gehouden diende te worden met een opbouwtijd van drie jaar. In de dagelijkse praktijk was er echter sprake van een ambtelijke en bestuurlijke verwachting, dat er direct vanaf de start gerekend kon worden op een goed presterende dienst.

Soms heeft dat verschil tussen de realiteit en de verwachting van de opdrachtgevers helaas geleid tot enkele negatieve publicaties in de pers, waardoor de reputatie van de OMWB werd aangetast. In al die gevallen hebben wij ons ingezet om die al dan niet terechte conclusies over onvoldoende presteren te verklaren en daar waar nodig maatregelen genomen om verbeteringen aan te brengen. De aandacht in de pers heeft intern tot gevolg gehad, dat medewerkers die kritiek als onrechtvaardig hebben ervaren en dat dit het werken voor die medewerkers heeft bemoeilijkt, mede gelet op het beeld dat er ook bij de medewerkers was, dat er ruimte zou zijn voor het opbouwen van de organisatie.

Voor bestuur en directie heeft die kritiek ertoe bijgedragen, dat in het kader van communicatie nog zorgvuldiger in verbinding met de opdrachtgevers gewerkt zal moeten worden aan bijtijdse, juiste en goede informatie over de wijze waarop de opbouwstappen worden gerealiseerd en op

welke manier ook voor betrokkenen buiten de OMWB zichtbaar wordt welke stappen, wanneer zijn gerealiseerd.

De directie realiseert zich dan ook, dat ook zij zelf een forse bijdrage aan de verbetering van de communicatie dient te leveren, maar houdt ook rekening met het feit dat beelden nog een periode na-ijlen en daardoor op dat moment negatiever zijn dan de werkelijkheid. Het is de wens van directie en bestuur om zoveel mogelijk in verbinding met de deelnemers te blijven en te voorkomen dat vervreemding van de gemeenschappelijke regeling optreedt. Daarom wordt voor de komende jaren extra ingezet op contact met de deelnemers en zo nodig met gemeenteraden en provinciale staten en zullen de jaarverslagen (BRZO⁺ 2014 en het populaire jaarverslag van de OMWB 2014) naast de algemene informatie waar mogelijk ook specifieke informatie van de betrokken gemeenten en de provincie bevatten.

In 2014 zijn de organisatie en het bestuur geconfronteerd met de uitvoering van landelijke besluiten, die de nodige impact hebben gehad. In 2014 is veel energie gestoken in de afwikkeling van de overdracht van de VVGB-(verklaring van geen bedenkingen) taken van de provincie naar de gemeenten. Wat zo op het oog een kasschuif leek te zijn met een overdracht van middelen vanuit het provinciefonds naar het gemeentefonds is een inhoudelijke discussie geworden in het bestuur over de inzet van die middelen door de gemeenten. Voor 2015 dient zich een soortgelijk dossier aan als, op aanbeveling van de commissie Wolfsen van de VNG, de taken van een aantal BRZO-inrichtingen, die nu nog onder het bevoegde gezag van de gemeente vallen, worden overgedragen aan de provincie. Om een hernieuwde discussie te voorkomen wordt gezocht naar een landelijke oplossing die zowel bestuur als organisatie minder belast dan in 2014 met de VVGB- discussie het geval was.

Conclusie 2014

Er is en blijft in 2014 sprake van een financieel ongezonde situatie. Er zijn langlopende leningen van circa 4 miljoen en er zijn beperkte reserves aanwezig (huisvesting € 362.327,-- en een algemene reserve uit 2013 van € 308.000,--). Er is sprake van een verwachte terugloop van inkomsten, de verplichting om te beginnen met het terugbetalen van de huidige leningen en de absolute noodzaak om bedrijfsvoering, mensen en systemen verder op orde te krijgen. Daarnaast ontwikkelt het beleid zich in hoog tempo door, wat forse extra investeringen zal vragen, met name op het gebied van ICT. Met onze tarieven en kostenstructuur kan worden geconcludeerd dat we zeer scherp aan de wind moeten zeilen.

De lessen van 2014

- Er is een grote behoefte aan investeringen om de bedrijfsvoering in het gehele samenwerkingsverband (let wel: dienst en deelnemers) op orde te krijgen. Op basis van de resultaten van 2014 kunnen we stellen dat we er financieel iets minder slecht voorstaan dan aanvankelijk gepland, maar dat 2014 ook het jaar is geweest, dat ons het inzicht heeft gegeven dat er niet veel financiële ruimte is.
- Standaardisatie van processen en systemen is een absolute must om efficiency te kunnen bereiken. Er zijn nu 28 varianten gerelateerd aan bedrijfsvoering.
- Heldere contracten met de deelnemers, die niet tot financieel omvangrijke misverstanden kunnen leiden zijn noodzakelijk om meer zekerheid te verkrijgen over enerzijds wensen van de deelnemers en anderzijds over het richten van onze organisatie op dat wat ook exact gevraagd wordt. Om een beeld te geven: in 2013 gaat het om een bedrag van € 1.033.000,-- aan discutabele vorderingen en in 2014 wordt een bedrag voorzien van € 850.000,--. Het bedrijfsmodel is net in wording en qua contractering moeten dan ook nog forse stappen worden gezet.

- Kortere lijnen met de deelnemers over de voortgang van het werk zijn essentieel voor de tevredenheid en voor het bereiken van overeenstemming daarover. Voor de OMWB geldt dit als een speerpunt.
- Een goede pro-actieve communicatie inzake producten en diensten naar alle individuele deelnemers en niet alleen naar het algemeen bestuur is van groot belang. Het accent moet sterker op de individuele deelnemers komen te liggen dan nu op het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. De deelnemers willen als opdrachtgever nabijheid voelen.
- Het continueren van het verbeteren van de managementkracht is noodzaak voor het welslagen. Daar ligt een belangrijke factor voor succes. Deze factor is bij de start van de organisatie onderschat.
- Het is gewenst om voortvarend te gaan werken aan het opheffen van frictieverschillen binnen het huidige personeelsbestand om met minder inhuur de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

2. Samenvatting financiële verantwoording

2.1 Inleiding

De financiële verantwoording is opgesteld op basis van de programma's uit de begroting op basis van de W-vragen:

- "wat wilden we bereiken"
- "wat wilden we daarvoor doen"
- "wat heeft het gekost"

De eerste twee vragen zijn samengenomen.

De financiële verantwoording bestaat uit twee onderdelen:

- Het jaarrekeningresultaat
- Het overzicht van de vermogenspositie

2.2 Jaarrekeningresultaat

	Realisatie	Begroting	Jaarrekening
Alle bedragen * € 1.000	2014	2014	2013
Lasten			
Programma 1: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	18.156	18.672	
Programma 2: Advies en Projecten	7.714	7.311	
Programma 3: Collectieve taken	1.217	1.547	
Programma 4: Overige exploitatie resultaten	2.828	830	
Totale lasten	29.914	28.359	22.775
Baten			
Programma 1: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	18.375	17.844	
Programma 2: Advies en Projecten	7.062	7.085	
Programma 3: Collectieve taken	1.229	1.200	
Programma 4: Overige exploitatie resultaten	3.251	1.046	
Totale baten 2014	29.918	27.175	23.219
Afwikkelingsverschillen 2013	308-		
Totale baten	29.610	27.175	23.219
Resultaat	304-	1.184-	444
Toevoeging voorziening debiteuren	850-		
Resultaat voor bestemming	1.154-	1.184-	308

Toelichting jaarrekeningresultaat

De lasten zijn hoger dan begroot:

- Hogere lasten "door te belasten kosten" in programma 1. Dat zijn de lasten voor werkzaamheden als BRIKS taken, laboratoriumonderzoek en exploitatie meetdienst die de OMWB inkoopt en 1-op-1 doorbelast aan opdrachtgevers: + € 2.100.000,--.
- De lasten in programma 3 zijn conform afspraken lager gebudgetteerd dan begroot. Dit budget is conform afspraken gerealiseerd.
- Hogere lasten ten laste van programma 4 ten gevolge van inspanningen in het kader van ontwikkelen organisatie, opleiding en training: + € 1.100.000,--. Deze lasten werden wel verwacht maar zijn niet in de begroting als zodanig opgenomen.
- Hogere lasten Overige Overhead: + € 400.000,--.
- Lagere lasten Personele Lasten Primair Proces: -/- € 1.500.000,--.

De baten zijn hoger dan begroot:

- Hogere baten "niet begrote door te belasten kosten" in programma 1. Dat is omzet voor werkzaamheden als BRIKS, laboratoriumonderzoek en exploitatie meetdienst die de OMWB inkoopt en 1-op-1 doorbelast aan de opdrachtgevers: + € 2.100.000,--.
- Hogere baten in programma 4, naast SBK en subsidies vooral hogere bijzondere baten uit VVGB: + € 2.900.000,--.
- Lagere inbreng van werk/urenomzet in programma 1 en 2. De deelnemers hebben 20.000 uren werk minder ingebracht dan verwacht en het werk wat ze hebben ingebracht is werk waar een lager gemiddeld tarief tegenover staat dan verwacht: -/- € 1.800.000,--.

Dat leidt tot een resultaat voor afwikkeling oude jaren van + € 4.200,--. Van de negatieve afwikkelingsverschillen 2013 met een omvang van € 1.033.000,-- is € 725.000,-- al voorzien in de jaarrekening 2013 in de vorm van een voorziening "oninbare vorderingen". Daardoor resteert een verlies van € 308.000,-- ten laste van het rekeningsresultaat 2014. Tenslotte is voor het op peil brengen van de voorziening voor de afrekeningen 2014 een bedrag nodig van € 850.000,--.

Dat leidt per saldo tot een resultaat voor bestemming van -/- € 1.154.000,--. Begroot was -/- € 1.184.000,--.

2.3 Vermogenspositie

Activa	Saldo 31 december 2014	Saldo 31 december 2013
Totaal Vaste Activa	<u>1.455.570</u>	<u>1.844.615</u>
Vlottende Activa		
Totaal Vlottende Activa	<u>14.119.059</u>	<u>11.917.189</u>
Verlies Saldo	1.153.535	
Totaal	16.728.164	13.761.804

Passiva	Saldo 31 december 2014	Saldo 31 december 2013
Totaal Reserves	670.691	444.237
Totaal Langlopende Schulden	4.142.069	1.070.115
Totaal vaste Passiva	<u>4.812.760</u>	<u>1.514.352</u>
Totaal kortlopende schulden	1.249.556	2.092.191
Totaal overlopende passiva	10.665.848	10.155.260
Totaal vlottende passiva	<u>11.915.404</u>	<u>12.247.451</u>
Totaal Balans	16.728.164	13.761.804

3. Jaarverslag

3.1 Inleiding

Het jaarverslag is het onderdeel waar tekstueel wordt toegelicht wat de OMWB heeft bereikt en gedaan in het kader van de programma's. De cijfermatige uitkomsten van de programma's worden hier slechts summier toegelicht. In het onderdeel jaarrekening worden de financiële cijfers meer uitgebreid toegelicht. De toelichting op de programma's is opgenomen in 3.2 t/m 3.5.

In aanvulling op de programma's wordt nog een aantal bedrijfsvoeringsaspecten toegelicht. Dat gebeurt in de paragrafen. De paragrafen zijn opgenomen onder 3.6

3.2 Programma 1: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Wat wilden wij bereiken/wat hebben we gedaan?

In programma 1 worden de basistaken verantwoord. In 2014 heeft de OMWB namens de deelnemers onder meer de volgende zaken afgehandeld:

- 650 procedures vergunningverlening
- 1200 meldingen
- 3500 integrale milieucontroles plus 1.500 hercontroles
- 4.000 klachten en incidenten
- 600 procedures voor bezwaar en beroep
- 2.500 adviezen rondom vergunning verlening

Daarmee zijn de werkprogramma's van de deelnemers conform afspraken afgehandeld.

Wat heeft programma 1 gekost?

De baten voor programma 1 bedroegen € 18.400.000,--. De lasten bedroegen € 18.200.000,--. Zowel de baten als de lasten zijn iets hoger dan begroot. Dat is het gevolg van het saldo van minder inbreng van uren werk en meer inbreng van werkzaamheden die door de OMWB worden uitbesteed en doorbelast. Het resultaat op dit programma bedraagt € 200.000,-- en dat is hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door de manier waarop de kosten worden doorbelast aan de programma's en heeft per saldo voor de omgevingsdienst geen effect op het eindresultaat.

3.3 Programma 2: Advies en Projecten

Wat wilden wij bereiken/wat hebben we gedaan?

In programma 2 zijn de verzoektaken begroot. De OMWB heeft opdrachtgevers ondersteund met het uitvoeren van ongeveer 7.500 opdrachten op het gebied van toezicht, bodem, water, externe veiligheid en meting & onderzoek.

Wat heeft programma 2 gekost?

De baten voor programma 2 bedroegen € 7.100.000,--. De lasten bedroegen € 7.700.000,--. De baten zijn conform begroting. De lasten liggen hoger dan begroot. Het resultaat voor dit programma is +/- € 600.000,--. Dat is lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door de manier waarop de kosten worden doorbelast aan de programma's en heeft per saldo voor de omgevingsdienst geen effect op het eindresultaat.

3.4 Programma 3: Collectieve taken

Wat wilden wij bereiken/wat hebben we gedaan?

Met het collectief organiseren van een aantal taken beoogt de OMWB een meerwaarde tot stand te brengen voor haar deelnemers. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van ketenaanpak, een gezamenlijk milieuklachtenloket, informatieuitwisseling en maken van risico-analyses. Daarbij speelt regionale en bovenregionale samenwerking een belangrijke rol.

Onder de collectieve taken heeft de OMWB het Brabantbrede Platform, de klachtenintake, de ondersteuning rampen bestrijding, de ketenhandhaving en de informatieverzameling in het kader van risicogestuurd toezicht georganiseerd. Daarnaast zijn het Voort innovatietraject uitgewerkt, expertsessies over nieuwe wetgeving gehouden en de handhavingssamenwerking vormgegeven.

Wat heeft programma 3 gekost?

De baten van programma 3 zijn € 1.229.000,--. De lasten zijn zoals in de begroting afgesproken aangesloten bij de baten en vallen dus € 300.000,- lager uit dan begroot. Daarmee zijn baten en lasten voor dit programma in evenwicht.

3.5 Programma 4: Overige exploitatie resultaten

Wat wilden wij bereiken/wat hebben we gedaan?

In programma 4 zijn de bijzondere baten en lasten opgenomen. Het gaat hier om activiteiten die niet binnen de programma's 1 t/m 3 thuishoren.

Een belangrijk onderdeel van programma 4 wordt gevormd door de kosten voor ontwikkelingsopgave OMWB. Om de organisatie op het gewenste niveau te brengen zijn activiteiten ondernomen op het gebied van opleiding medewerkers, verbeteren processen en invoeren kwaliteitsmanagement, organiseren informatie voorziening en ICT. Daarnaast is geïnvesteerd in het versterken van het management, het accountmanagement en de financiële functie.

Een tweede belangrijk onderdeel van dit programma zijn de projecten die de OMWB uitvoert in het kader van subsidieregelingen. Deze activiteiten zijn volgens planning en met goede resultaten uitgevoerd.

Het derde onderdeel van dit programma zijn de incidentele inkomsten uit zaken als ziektewet vergoedingen en de SBK.

Het laatste onderdeel is de doorschuif BTW.

Wat heeft programma 4 gekost?

De baten van programma 4 bedroegen € 3.905.000,--. De lasten bedroegen € 3.388.000,--. Het resultaat bedraagt € 517.000,-- en valt hoger uit dan begroot. De belangrijkste oorzaken voor het hogere resultaat is de dekking van de incidentele kosten voor de ontwikkelopgave uit VVGB gelden die in 2014 niet voor VVGB of andere VTH werkzaamheden werden ingezet. Een deel van deze gelden is ingezet om de kosten te dekken die gemoeid geweest zijn met extra inzet in het kader van de VVGB discussie. Daarbij gaat het om de kosten van externe adviseurs en juridische bijstand, intensieve toelichting bij alle colleges, de analyse en de onderbouwing, alsmede panelkosten.

3.6 Paragrafen

In de paragrafen wordt een aantal zaken toegelicht:

- Het verloop van het risico in relatie tot het weerstandsvermogen
- De financiering
- De bedrijfsvoering
- De staat van onderhoud van de kapitaalgoederen

3.6.1 Risico en weerstandsvermogen

In de begroting is een analyse gemaakt van de risico's en het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de verwachtingen ten tijde van de begroting, op de ontwikkelingen in 2014 en op de kosten van risicomanagement in relatie tot het weerstandsvermogen in 2014.

Ten tijde van de begroting 2014 zag de OMWB vier risico's:

- Risico's ten aanzien van kwaliteit en processen
- Risico's ten aanzien van markt en omzet
- Risico's ten aanzien van kosten en productiviteit
- Risico's ten aanzien van governance zoals het negatieve eigen vermogen, de AO/IC en de informatievoorziening

Bij het vaststellen van de begroting was bekend dat in de loop van 2014 het beleid ten aanzien van risicomanagement en weerstandsvermogen zou worden vastgelegd. Dat is in oktober 2014 gebeurd. De vier aanvankelijke risico's zijn in dit beleid opgenomen.

Uit die beleidsnota ontstaat het volgende risicoprofiel van de dienst:

Gevolgklasse	Kans 1: < 10%	Kans 2: 10% - 30%	Kans 3: 30% - 50%	Kans 4: < 50% - 70%	Kans 5: < 70% - 90%
Score 5: 0,5 mln - € 1,00 mln.			3; 4		1; 6; 7
Score 4: > 0,25 mio. < € 0,50 mln.					
Score 3: > 0,15 mio. < € 0,25 mln.		2			5
Score 2: > € 0,10 mln. < € 0,15 mln.					
Score 1: < € 0,1 mln.					

1. Risico op achterblijvende omzet
2. Risico op achterblijvende productiviteit
3. Risico op mismatch personeel en werk
4. Risico op onduidelijke afspraken met opdrachtgevers en eigenaren
5. Risico op onvoldoende kwaliteit informatievoorziening
6. Risico ten aanzien van management en sturing
7. Risico op vermogen en rentabiliteit

Met de nota is het beleid vastgesteld ten aanzien van het benodigde weerstandsvermogen. In een gezonde situatie heeft de OMWB voldoende vermogen om de risico's op te vangen. Daarbij wordt uitgegaan dat de OMWB een weerstandsvermogen nodig heeft van tussen de 1.0-1,4 x het gewogen risico. In de update van de risicoanalyse per januari 2015 belooft het gewogen risico € 3.200.000,--.

In 2014 heeft de OMWB met alle genoemde risico's te maken gekregen:

- De deelnemers hebben minder werk ingebracht dan begroot. Dat heeft de OMWB ongeveer € 400.000,-- aan dekkingsbijdrage gekost.
- Extra inhuur ten gevolge van achterblijvende productiviteit heeft de OMWB in 2014 uiteindelijk per saldo € 300.000,-- gekost. De achterblijvende productiviteit wordt voor een groot deel veroorzaakt door een mismatch tussen personeel en werk. Daarbij geldt dat de effecten van deze mismatch in 2014 gedempt worden omdat voor 2014 vanwege de opstartfase met een lagere productiviteit per medewerker is gerekend. Voor 2015 en 2016 loopt de omvang van deze frictie op tot € 1.200.000,--. In 2014 is bovendien € 450.000,-- geïnvesteerd in opleiding om de medewerkers op het gewenste startniveau te brengen
- De onduidelijke afspraken met opdrachtgevers hebben ervoor gezorgd dat de OMWB een voorziening moet opnemen van € 850.000,--.
- Het opbouwen en waarborgen van de informatievoorziening aan opdrachtgevers heeft in 2014 € 300.000,-- gekost.
- De OMWB heeft € 400.000,-- geïnvesteerd in extra managementkracht om de sturing op kwaliteit en op processen te kunnen borgen.

Dat is bij elkaar € 2.700.000,- Daarvan is € 1.150.000,-- geïnvesteerd in extra managementkracht en projecten om de sturing op kwaliteit en op processen te kunnen borgen.

Om deze middelen vrij te maken heeft de OMWB in 2014 dekking gevonden in de volgende zaken:

- Inzet van VVGB middelen om risicobeperkende maatregelen en het verbeteren van de kosten voor fricties en informatievoorziening mee te dekken
- Bezuinigingen en uitstel van uitgaven in de overhead

Daarmee heeft de OMWB gewaarborgd dat de risico's in die mate zijn beheerst dat de resultaten zijn gerealiseerd die in deze jaarstukken worden verantwoord. De middelen zijn echter voor een groot deel aangewend om gevolgen te bestrijden, niet om oorzaken weg te nemen.

3.6.2 Financiering

Het financieringsvraagstuk bij de OMWB is omvangrijk. De OMWB heeft een beperkt eigen vermogen en moet investeringen ter waarde van € 1,8 miljoen dus dekken met vreemd vermogen. Daarnaast is de DVO zo opgebouwd dat de OMWB ongeveer € 2,0 miljoen aan werkzaamheden voorschiet tot de eindafrekening. Tenslotte leidt het betaalgedrag van de deelnemers er toe dat het debiteurensaldo regelmatig tot boven de € 2,0 miljoen oploopt. Om deze financieringsbehoefte af te dekken heeft de OMWB leningen te waarde van € 5,0 miljoen afgesloten bij gemeente Tilburg en de BNG. Daarnaast beschikt de OMWB over een ruimte op de rekening courant van € 2,2 miljoen.

Wet Fido

De OMWB moet rekening houden met 2 normen op het gebied van financiering: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

De kasgeldlimiet bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal. De kredietruimte op de rekening courant is 8,1% van het begrotingstotaal. De OMWB blijft voor 2014 binnen de limiet.

De renterisiconorm houdt in dat de OMWB jaarlijks niet meer aflossingen van leningen mag doen dan 20% van het begrotingstotaal. Daar blijft de OMWB in 2014 ruim binnen.

3.6.3 Bedrijfsvoering

De ruimte in de begroting voor de bedrijfsvoering is in het bedrijfsplan genormeerd op 38% als percentage maximale totale overhead. De overhead bij de OMWB bedraagt in 2014 33%. Dat is echter inclusief de bedragen die zijn ingezet voor risicobeheersing en de ontwikkelopgave. De effectieve overhead lag daardoor op 28%. Door de druk op de organisatie en de manier waarop de gevolgen van risico's moesten worden opgevangen is een achterstand ontstaan in de bedrijfsvoering. Deze achterstand is ook in het rapport van De Galan signaleerd. In 2015 en 2016 moet deze achterstand worden ingelopen.

Het jaar 2014 is een intensief jaar geweest voor de bedrijfsvoering. Er is veel energie gestoken in de ontwikkelingsopgave om de OMWB going concern te krijgen. Hieronder een korte toelichting op de belangrijkste zaken:

- Het belangrijkste product op het gebied van de financial control is de begroting. In 2014 zijn belangrijke slagen gemaakt in het verbeteren van de begroting, zowel voor de begroting 2015 als voor de begroting 2016. Doel is te komen tot een meer

realistische begroting en een begroting die meer houvast geeft voor de bestuurlijke informatievoorziening.

- In het vierde kwartaal is de werving gestart om de financiën op sterkte te brengen. Begin 2015 zijn de eerste procedures met succes afgerond.
- Begin 2014 kon de OMWB niet aan opdrachtgevers en bestuur rapporteren over de voortgang van het werk. Dit probleem is in 2014 opgelost en de rapportages voldoen op dit moment aan de basiseisen.
- Het programma om de competenties en kernwaarden van de medewerkers op startniveau OMWB te brengen is halverwege 2014 met succes afgerond. Ook is het EVC traject voltooid.

3.6.4 Staat van onderhoud kapitaalgoederen

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-14	investering 2014	Afschrijvingen 2014	Boekwaarde 31-12-14
Huisvesting en inventaris	638.600	7.470	80.873	565.197
ICT	915.315	37.624	356.369	596.570
Tractie	46.948	95.458	13.932	128.473
Meetwagens	190.399	0	64.601	125.798
Technische apparatuur	53.353	0	13.821	39.532
Totaal Activa	1.844.614	140.551	529.596	1.455.569

4. Jaarrekening

De jaarrekening is het cijfermatige onderdeel van de jaarstukken. In hoofdstuk 4.1 wordt de exploitatie toegelicht aan de hand van de programmaverantwoording. De toelichting op de exploitatierekening waar aan de hand van soorten baten en lasten geeft op onderdelen aanvullende inzichten. Deze exploitatierekening is opgenomen in bijlage 1.

4.1 Programmaverantwoording

	Realisatie	Begroting	Jaarrekening
Alle bedragen * € 1.000	2014	2014	2013
Lasten			
Programma 1: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	18.156	18.672	
Programma 2: Advies en Projecten	7.714	7.311	
Programma 3: Collectieve taken	1.217	1.547	
Programma 4: Overige exploitatie resultaten	2.828	830	
Totale lasten	29.914	28.359	22.775
Baten			
Programma 1: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	18.375	17.844	
Programma 2: Advies en Projecten	7.062	7.085	
Programma 3: Collectieve taken	1.229	1.200	
Programma 4: Overige exploitatie resultaten	3.251	1.046	
Totale baten 2014	29.918	27.175	23.219
Afwikkelingsverschillen 2013	308-		
Totale baten	29.610	27.175	23.219
Resultaat	304-	1.184-	444
Toevoeging voorziening debiteuren	850-		
Resultaat voor bestemming	1.154-	1.184-	308

4.1.1 Toelichting lasten

Programma 1

In vergelijking met de begroting zijn de lasten voor programma 1 € 457.000,-- lager uitgevallen. De belangrijkste post die hoger uitvalt dan begroot zijn de lasten voor doorbelaste kosten die € 2,0 miljoen hoger uitvallen. De lasten voor uren vallen lager uit omdat er minder uren zijn gemaakt en de kosten per uur lager zijn uitgevallen dan begroot, in totaal voor een bedrag van € 2,4 miljoen lager.

Programma 2

De lasten zijn € 432.000,-- hoger uitgevallen dan begroot. De oorzaak is dat er meer uren zijn gemaakt in programma 2 dan begroot waardoor ook de lasten hoger uitvallen.

Programma 3

De lasten programma 3 zijn conform de afspraken om de lasten bij de baten aan te laten sluiten en daarmee € 300.000,- lager dan begroot.

Programma 4

De lasten in programma 4 zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. De hogere kosten voor de ontwikkelopgave, de hogere BTW en de hogere kosten die samenhangen met subsidieprojecten zijn de oorzaken voor deze toename van de kosten. Tegenover de BTW en de kosten voor subsidieprojecten staan ook vergelijkbare hogere baten.

4.1.2 Toelichting baten

Programma 1

De baten voor programma 1 zijn per saldo € 531.000,-- hoger uitgevallen dan begroot. De baten uit uren zijn € 1,7 miljoen lager dan begroot omdat er minder uren en uren tegen een lager tarief zijn gerealiseerd dan begroot. De omzet uit doorbelaste kosten is € 2,2 miljoen hoger dan begroot.

Programma 2

De baten uit programma 2 zijn gelijk aan de begroting. Er zijn meer uren gerealiseerd dan begroot maar omdat dit voor een belangrijk deel uren BOA zijn en het tarief voor deze uren veel lager ligt dan het begrote gemiddelde tarief, zijn de baten per saldo gelijk aan de begroting.

Programma 3

De baten zijn gelijk aan de begroting

Programma 4

De baten zijn € 2,9 miljoen hoger dan begroot. Dat wordt veroorzaakt door niet begrote baten ten gevolge van de besluitvorming VVGB, SBK en het realiseren van niet begrote subsidieprojecten. Daarnaast is de BTW hoger dan begroot.

4.2 Balans

Activa	Saldo 31 december 2014	Saldo 31 december 2013
Totaal Vaste Activa	1.455.570	1.844.615
Viottende Activa		
Vorderingen		
Debiteuren algemeen	1.234.540	681.864
Totaal vorderingen	1.234.540	681.864
Liquide Middelen		
Kas	247	256
Totaal Liquide Middelen	247	256
Overlopende activa		
Gefactureerde voorschotten	5.350.071	7.741.075
Nog te factureren	5.620.589	2.475.057
BTW	1.371.686	134.843
Vooruitbetaalde kosten	425.755	73.382
Vooruitontvangen facturen		83.174
Afrekeningen werkprogramma		525.663
totaal overlopende activa	12.768.101	11.033.194
Verrekeningen met een specifiek doel		
Interreg IVA broeikasgasreductie (incl.btw 0%)	116.171	116.171
Provincie SSIB		85.705
Totaal verrekeningen	116.171	201.876
Totaal Viottende Activa	14.119.059	11.917.189
Verlies Saldo	1.153.535	
Totaal	16.728.164	13.761.804

Passiva	Saldo 31 december 2014	Saldo 31 december 2013
Reserves		
Reserve huisvesting	362.327	135.873
Algemene reserve	308.364	308.364
Totaal Reserves	670.691	444.237
Langlopende Schulden		
Lening Tilburg	642.069	1.070.115
Lening BNG	3.500.000	
Totaal Langlopende Schulden	4.142.069	1.070.115
Totaal vaste Passiva	4.812.760	1.514.352
Kortlopende Schulden		
Crediteuren algemeen	12.289	1.553.867
Bank	1.237.267	538.324
Totaal kortlopende schulden	1.249.556	2.092.191
Overlopende passiva		
Vooruitgefactureerde bedragen	82.329	2.620
Nog te betalen posten (crediteuren)	2.153.013	756.704
Gefactureerde voorschotten	4.995.931	7.782.536
Provincie Programma Brabant Veiliger 2013-2014	47.341	84.339
Provincie SSIB	287.579	
Luchtkwaliteitsmetingen industrieterrein Moerdijk	168.900	
Nog te betalen bedragen	2.930.754	1.529.061
Totaal overlopende passiva	10.665.848	10.155.260
Totaal vlottende passiva	11.915.404	12.247.451
Totaal Balans	16.728.164	13.761.804

4.2.1 Toelichting Balans - Activa

Materiele vaste activa

Omschrijving	Aanschafwaarde begin 2014	Boekwaarde begin 2014	Vermeerde- ringen 2014	Verminde- ringen 2014	afschrijving voorgaande jaren	Afschrijving / Aflossing 2014	Boekwaarde eind 2014	Aanschafwaarde eind 2014
ONDERSTEUNENDE PRODUCTEN EN KOSTENPLAATSEN								
Hulpkostenplaats huisvesting	785.094	638.600	7.470	-	142.558	80.873	565.197	792.564
Hulpkostenplaats Automatisering	1.303.512	915.315	25.874	-	388.197	356.369	584.820	1.329.385
Hulpkostenplaats Tractie	60.880	46.948	95.458	-	13.932	13.932	128.473	156.338
Hulpkostenplaats Technisch apparatuur	323.224	243.752	11.750	-	79.472	78.422	177.079	334.974
TOTAAL	2.472.710	1.844.614	140.551	-	624.159	529.596	1.455.569	2.613.261

Vlottende activa

Ultimo 2014

Vorderingen

- Debiteuren algemeen	2.084.540
- Voorziening dubieuze debiteuren	-850.000
Totaal debiteuren	1.234.540

Voor 2014 wordt in het kader van de afwikkeling van deelnemercontracten voor 2014 een voorziening getroffen van € 850.000,--. Er zijn nog discussiepunten met een aantal opdrachtgevers over de werkprogramma's en contracten, over de uitleg van genomen besluiten van het algemeen bestuur en over de aard van de uitvoering en de betaling van uitgevoerde werkzaamheden door deelnemers aan de dienst. Omdat deze discussie nog niet is afgerond ten tijde van het aanbieden van de jaarrekening 2014 is deze voorziening nodig omdat naar verwachting ook over 2014 een aantal deelnemers de als baten ingeboekte vergoedingen mogelijk niet zal betalen.

Overlopende activa

Ultimo 2014

Overlopende activa

- Gefactureerde voorschotten 2015	5.350.071
- Nog te factureren omzet	5.620.589
- BTW	1.371.686
- Vooruitbetalingen	425.755
Totaal overlopende activa	12.768.101

Deze post bestaat volledig uit vorderingen op de deelnemers en overige opdrachtgevers. In de post Vorderingen zijn opgenomen:

- de waarde van de prestaties op projecten die ultimo 2014 een doorlopend karakter hebben.
- de nog te factureren omzet;
- Vooruitgefactureerde voorschotten 2015;
- De afkoop loonkosten SBK.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Ultimo 2014
Liquide Middelen	
- <i>Kassaldi</i>	247
Totaal Liquide Middelen	247

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de OMWB. De gedane investeringen zijn deels gefinancierd uit de kredietfaciliteit bij de BNG. Het negatieve banksaldo is opgenomen onder de kortlopende schulden. Met de BNG is een kredietfaciliteit afgesproken van 2,2 miljoen.

	Ultimo 2014
Verrekeningen met specifiek bestedingsdoel	
- <i>Interreg IVA broeikasgasreductie</i>	116.171
Totaal Verrekeningen met specifiek bestedingsdoel	116.171

4.2.2 Toelichting Balans - Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

		Ultimo 2014
Eigen vermogen		
Reserves		
- Reserve huisvesting		362.327
- Resultaat na bestemming		308.364
Totaal Reserves		670.691

Het doel van de vorming van de reserve huisvesting is het egaliseren van de huurkosten over de contract periode. In de eerste 2 jaar van het contract werden er geen huurkosten in rekening gebracht door de verhuurder. Om de kosten te egaliseren over de looptijd wordt er de eerste twee jaar gestort in de reserve huisvesting. De resterende jaren van het huurcontract (t/m 2022) zal er uit de reserve onttrokken worden.

Het verloop over 2014 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

OMSCHRIJVING	Saldo 01-01-2014	Onttrekking 2014	Dotatie 2014	Bestemming resultaat 2014	Saldo 31-12-2014
Algemene reserve					
- Resultaat na bestemming	308.364				308.364
Bestemmingsreserve					
- Reserve huisvesting	135.873		226.454		362.327
Totaal Reserves	444.237	0	226.454	0	670.691

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden zijn opgenomen:

		Ultimo 2014
Langlopende schulden		
Langlopende schulden		
- Lening BNG		642.069
- Lening gemeente Tilburg		3.500.000
Totaal Langlopende schulden		4.142.069

De rente verantwoord in de resultatenrekening over 2014, welke samenhangt met de langlopende leningen bedraagt € 46.802,--. Deze rente is opgenomen onder de post Bankkosten/rente rekening-courant.

Vlottende Passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Ultimo 2014
Vlottende Passiva	
Kortlopende Schulden	
- Crediteuren	12.289
- Banksaldi	1.237.267
Totaal Kortlopende Schulden	1.249.556

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

	Ultimo 2014
Overlopende passiva	
- Vooruitgefactureerde bedragen	82.329
- Nog te betalen posten	2.155.208
- Afdrachten ihkv loonheffing en sociale premies	844.632
- Overig	2.086.122
- Nog te ontvangen creditnota's	-2.195
Gefactureerde voorschotten	
- Gefactureerde voorschotnota's programma 1	4.141.277
- Gefactureerde voorschotnota's programma 3	854.654
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	
- Provincie Programma Brabant Veiliger 2013-2014	47.341
- SSIB	287.579
- Luchtkwaliteitsmetingen industrieterrein Moerdijk	168.900
Totaal Overlopende passiva	10.665.848

Omschrijving	Beginstand 1/1/2014	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand per 31/12/2014
Brabant Veiliger	15.292	32.049	-	47.341
SEPH	69.048	-	69.048	-
SSIB	85.705	287.580	85.705	287.580
Luchtkwaliteitsmetingen	-	168.900	-	168.900
Totaal	170.045	488.529	154.753	503.821

De gefactureerde bedragen hebben betrekking op de voorschotten 2015 in het kader van programma 1 en 3. Deze voorschotbedragen hebben betrekking op middelen waarvoor de OMWB nog werkzaamheden uitvoert in 2015.

De toevoegingen aan de balanspost voorschotten worden veroorzaakt door over- en onderbestedingen op de werkprogramma's van de deelnemers, door toekenning van (losse) opdrachten of door afrekening van afgeronde projecten van deelnemers waarvan is afgesproken dat deze afrekening via het voorschot van betreffende deelnemer verlopen.

4.2.3 Niet uit balans blijvende verplichtingen

De OMWB is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste.

Huurovereenkomst

De jaarlijkse huurverplichting voor het pand in Tilburg bedraagt voor 2014 € 0. De huurovereenkomst is aangegaan voor een periode van 10 jaar met als einddatum 2022. In de huurovereenkomst is overeen gekomen dat de OMWB vanaf 2015 een huur betaalt van € 581.647 per jaar tot het einde van de looptijd.

De daadwerkelijke storting in de reserve is op basis van de vastgestelde begroting, waarin het verloop als volgt is:

locatie Tilburg, Spoorlaan

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
lasten								
huurkosten per jaar incl. parkeren		0	566.136	566.136	566.136	566.136	566.136	566.136
Subtotaal		0	-566.136	-566.136	-566.136	-566.136	-566.136	-566.136
Baten								
Subtotaal		0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming		0	-566.136	-566.136	-566.136	-566.136	-566.136	-566.136
Storting		-226.454						
Onttrekking			113.227	113.227	22.645	22.645	22.645	22.645
Resultaat na bestemming		-226.454	-452.909	-452.909	-543.491	-543.491	-543.491	-543.491

Leaseovereenkomst

- De kopieer- en printapparatuur wordt van Océ Finance Nederland geleased. Deze overeenkomst is in 2013 afgesloten en brengt een jaarlijkse verplichting met zich mee van € 14.028,--.
- Het contract met Equalit voor de ICT infrastructuur en omgeving. De overeenkomst is in 2012 afgesloten en brengt een jaarlijkse verplichting met zich mee van € 1.200.000,--.
- De dienstauto's worden via Business Lease Nederland B.V. geleased. Deze overeenkomst is in 2013 afgesloten en brengt een jaarlijkse verplichting met zich mee van € 7.950,--.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume

De medewerkers van de OMWB hebben op 31 december 2014 ter waarde van € 579.735 (incl. werkgeverslasten) aan vakantiedagen.

De OMWB had op 31 december 2014 de verplichting om € 522.703 aan vakantiegeld te betalen aan de medewerkers.

Risico's en claims

In de paragraaf Weerstandsvermogen worden de risico's en claims benoemd die de OMWB ten tijde van het opstellen van de jaarrekening onderkent.

5. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft. Daar waar het inzicht hiermee verbeterd is, vooral ten aanzien van de benamingen van posten, is in enkele gevallen afgeweken van het BBV. Zodoende geeft de benaming een beter inzicht in het specifieke karakter van de OMWB.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen en schulden als gevolg van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerd aan verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Bij deze uitzondering moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

De verplichtingen die aan de materiële vaste activa zijn gerelateerd zijn van een jaarlijks vergelijkbaar volume. Daarom wordt geen voorinvesteringsbijdragen van derden in mindering gebracht op de desbetreffende investering; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. In afwijking van de financiële verordening (artikel 5, lid 4) wordt voorgesteld het moment van activeren¹ aan te passen door de eerste afschrijving te berekenen vanaf het jaar (t+1) volgend op het jaar (t) van ingebruikname van het goed. Dit is een voorstel op technische gronden dat geen consequenties heeft op de meerjarenbegroting. Het is een betere methode omdat zo de kapitaallasten dan bij aanvang van het jaar worden berekend. Met ingebruikname van het goed wordt bedoeld dat:

- de investering in gebruik is genomen en dat het eventuele restant krediet in jaar (t) kan komen te vervallen.
- een afgerond gedeelte van de totale investering in gebruik is genomen maar dat het restant krediet in jaar (t) in stand moet blijven voor investeringen in volgende fases.
- de investering in gebruik is genomen en het restant krediet in jaar (t) in stand moet blijven voor financiële afwikkeling van de kosten van afwerking.

¹ Moment van activeren

Investerings waarvan is voorgeschreven (in het BBV of de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet) dat deze worden geactiveerd dienen uiterlijk op het moment van ingebruikname te zijn geactiveerd als activa in bedrijf (bijvoorbeeld als materieel vast actief).

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Type activa	Afschrijvings termijn
Onderzoek en ontwikkeling	5 jaar
Investeringsbijdrage aan activa in eigendom van derden	Levensduur voorziening
Gebouwen en kantoren Indien sprake is van een semipermanente situatie	40 jaar 20 jaar
Transportmiddelen Bestelauto (meetdienst) Aanhanger	7 jaar 8 en 10 jaar 15 jaar
Automatisering (PC'en) in semipermanente situatie	3-5 jaar
Automatisering (smartphones)	2 jaar
Automatisering (bekabeling)	20 jaar
Automatisering (servers, netwerkcomponenten, verbindingen, kleine kantoorprinter, kopieer/printer/scanner)	5 jaar
Automatisering (software, centrale databases, maatwerk)	5 jaar
Grote systeem (zonder onderhoudscontract)	4 jaar
Grote systeem (met onderhoudscontract)	8 jaar
Automatisering (telefooncentrale)	8 jaar
Meubilair en inventaris	10 jaar
Technische installaties	15 jaar

Vlottende activa

Resultaten uit de projecten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Afgeronde projecten (ofwel zaken) worden gewaardeerd tegen de kostprijs. De kostprijs is een uurtarief op basis van de ingezette deskundigheid (MBO, HBO, HBO+).

De OMWB hanteert uurtarieven op basis van deskundigheden in de financiële verrekening met de opdrachtgevers. De deskundigheden zijn afgeleid van de landelijke kwaliteitscriteria. Binnen de OMWB zijn de medewerkers zoveel als mogelijk volgens de landelijke kwaliteitcriteria ingezet op de diverse producten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De afrekening met de deelnemers vindt volledig plaats op basis van werkelijke uren en materiële lasten. Het saldo van de onder- of overbesteding ten opzichte van het werkprogramma wordt in zijn geheel verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel.

Exploitatie

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die geheel zijn verrekend met het voorschot met het specifieke begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

6. Besluit Algemeen Bestuur

Bijlage 1 Exploitatierkening

Alle bedragen * € 1.000		Realisatie 2014	Begroting 2014	Jaarrekening 2013
Lasten				
Primair proces				
Personeels lasten	Personeel	15.412	18.213	
Overige kosten	Onderzoek en analyse kosten	1.567	-	
	Inhuur	2.038	196	
	BRIKS taken / Moerdijk	496	-	
	Exploitatie meetdienst	534	323	
	Subtotaal lasten primair proces	20.046	18.732	-
Overhead				
Personeels lasten	Personeel	3.383	3.450	
	Inhuur	1.054	-	
Overige kosten	Bankkosten/ rente	49	-	
	Afschrijvingen	419	-	
	Huisvesting en facilitaire kosten	862	1.267	
	Tractie	51	74	
	Accountants en advieskosten	83	50	
	Kosten ICT	1.673	1.587	
	Ontwikkelingskosten	1.028	-	
	reserve	226	814	
	Stelposten	-	1.662	
	Subtotaal lasten overhead	8.830	8.905	-
	Subtotaal totale lasten	28.876	27.637	22.775
Doorschuif BTW		1.038	722	
	Totale lasten	29.914	28.359	22.775
Baten				
Omzet uit uren		24.255	22.861	
Overige omzet		4.091	-	
Nog te acquireren omzet		-	3.592	
	Subtotaal omzet	28.346	26.453	
Meetdienst		534	-	
Afwikkelingsverschil 2013		308-		
	Subtotaal totale baten	28.573	26.453	22.775
Doorschuif BTW		1.038	722	
	Totale baten	29.610	27.175	23.219
Resultaat voor bestemming		304-	1.184-	444
Storting voorziening debiteuren		850-		
Toevoeging reserve huisvesting				136-
Resultaat na bestemming		1.154-	1.184	308

Toelichtingen exploitatierekening - lasten

In deze toelichting worden de belangrijkste verschillen toegelicht. Daarbij zijn alleen de verschillen toegelicht die groter zijn dan € 100.000,--.

Primair proces

Personele lasten primair proces

Door de vacaturestop, waartoe besloten is omdat de inbreng van werk lager was dan begroot, is de bezetting uitgekomen op 213 fte waar 245 fte begroot waren. Dit heeft geleid tot € 2,8 miljoen lagere lasten voor eigen personeel.

Inhuur

Om de productie te realiseren moest de OMWB gebruik maken van inhuur. Deze kosten zijn zeer beperkt begroot en komen voor 2014 uit op € 2,0 miljoen.

Onderzoek en analyse kosten

In het kader van de VTH taken worden onderzoek en analyseopdrachten uitbesteed. Deze kosten worden 1-op-1 doorbelast aan de opdrachtgevers. Deze kosten zijn niet begroot vanwege het principe "kosten=baten" en bedragen over 2014 € 1,5 miljoen.

BRIKS taken

De kosten voor deze taken worden door Moerdijk aan de OMWB doorbelast. De OMWB belast deze kosten op haar beurt door aan de Provincie. Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting vanwege het principe "kosten=baten" en bedragen € 0,5 miljoen.

Overhead

Inhuur overhead

Vanwege de tekortschietende kwaliteit van systemen en processen is meer ingehuurd en zijn meer projecten uitgevoerd voor going concern bedrijfsvoering dan voorzien in de begroting. Het verschil bedraagt per saldo € 0,5 miljoen. In de exploitatierekening zijn de begrote lasten voor dergelijke uitgaven onder de stelposten overhead opgenomen.

Afschrijvingen en Huisvesting en facilitaire kosten

In de begroting zijn deze twee posten samengenomen onder 1 bedrag. Samengenomen zijn de lasten conform begroting.

Ontwikkelingskosten

In het kader van de transitie en de ontwikkeling die daarbij hoort zijn incidentele kosten gemaakt voor de ontwikkeling van opdrachtgeverrapportage en bestuurlijke informatievoorziening, voor opleiding personeel, voor kwaliteitsborging van processen en systemen en voor het versterken van management en accountmanagement. Deze incidentele ontwikkelkosten die buiten de going concern kosten vallen komen voor 2014 uit op € 1,0 miljoen.

Toelichtingen exploitatie - baten

Omzet uit uren

In de begroting is de omzet in zijn geheel begroot als omzet uit uren. Daarvan was € 3,6 miljoen nog te acquireren omzet. Uiteindelijk is de realisatie van uren omzet in 2014 € 2,0 miljoen lager uitgevallen dan begroot.

Overige omzet

In 2014 is € 4,1 miljoen omzet uit overige baten gerealiseerd. Dat was voor € 2,2 miljoen omzet uit doorbelaste kosten, voor € 0,6 miljoen omzet uit subsidieprojecten, € 0,4 miljoen SBK en € 0,9 miljoen inkomsten ten gevolge van VVGB besluiten.

Afwikkelingsverschillen 2013

In de eindafrekening 2013 is € 1,0 miljoen afgeboekt op de vorderingen. Dit is voor € 0,7 miljoen geboekt ten laste van de voorziening.

Bijlage 2 Wet normering topinkomens

Bezoldiging in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Algemeen directeur	
Beloning	€ 108.586,--
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	€ 23.097,--
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.945,--
Duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar	12 maanden 40 uur per week
Beloning in het voorgaande jaar	n.v.t.
Motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm.	n.v.t.

De leden van het Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB) krijgen uit hoofde van hun functie als bestuurslid bij de OMWB geen vergoeding.

Lid Dagelijks Bestuur	Functie	Vergoeding
De heer A.M.T. Naterop, Burgemeester gemeente Aalburg	Voorzitter dagelijks en algemeen bestuur en belast met bestuurlijke vertegenwoordiging OMWB en het onderhouden van bestuurlijke relaties met collega-diensten en andere partners	n.v.t.
De heer O.S. Akinci, wethouder gemeente Breda	Portefeuillehouder financiën	n.v.t.
De heer J. van den Hout, gedeputeerde provincie Noord-Brabant	Vice-voorzitter en belast met Brabantbrede coördinatie handhavingstaken en uitvoering BRZO-taken en uniformering informatievoorziening	n.v.t.
De heer J.P.M. Klijs, burgemeester gemeente Moerdijk	Portefeuillehouder uitvoering BRZO-taken en handhavingssamenwerking	n.v.t.
De heer M. Jacobs, wethouder gemeente Tilburg	Portefeuillehouder Personeelszaken	n.v.t.
De heer T. Theunis, wethouder gemeente Etten-Leur	Portefeuillehouder relatiebeheer deelnemers OMWB	n.v.t.
De heer R.F.I. Palmen, burgemeester gemeente Hilvarenbeek	Portefeuillehouder innovatie	n.v.t.

Algemeen Bestuur	Vertegenwoordiger	Vergoeding
Provincie Noord-Brabant	De heer J. van den Hout	n.v.t.
Gemeente Aalburg	De heer A.M.T. Naterop	n.v.t.
Gemeente Alphen Chaam	De heer A. van de Heijning	n.v.t.
Gemeente Baarle Nassau	De heer J. Cranenbroek	n.v.t.
Gemeente Bergen op Zoom	De heer P. van der Velden	n.v.t.
Gemeente Breda	De heer O.S. Akinci	n.v.t.
Gemeente Dongen	Mevrouw B. van Beers	n.v.t.
Gemeente Drimmelen	De heer G. de Kok	n.v.t.
Gemeente Etten-Leur	De heer R. Dujardin	n.v.t.
Gemeente Geertruidenberg	Mevrouw W. van Hees	n.v.t.
Gemeente Gilze en Rijen	Mevrouw A. Zwarts	n.v.t.
Gemeente Goirle	De heer G. van der Put	n.v.t.
Gemeente Halderberge	De heer F. Harteveld	n.v.t.
Gemeente Heusden	De heer J. Hamming	n.v.t.
Gemeente Hilvarenbeek	De heer R.F.I. Palmen	n.v.t.
Gemeente Loon op Zand	De heer W.C. Luijendijk	n.v.t.
Gemeente Moerdijk	De heer J.P.M. Klijs	n.v.t.
Gemeente Oisterwijk	De heer W. Lemmens	n.v.t.
Gemeente Oosterhout	De heer S.W.Th. Huisman	n.v.t.
Gemeente Roosendaal	De heer T. Theunis	n.v.t.
Gemeente Rucphen	Mevrouw L. Matthijsen-De Jong	n.v.t.
Gemeente Steenbergen	De heer J. Vos	n.v.t.
Gemeente Tilburg	De heer M. Jacobs	n.v.t.
Gemeente Waalwijk	Mevrouw J. Keijzers	n.v.t.
Gemeente Werkendam	De heer M. de Gelder	n.v.t.
Gemeente Woensdrecht	De heer S. Adriaansen	n.v.t.
Gemeente Woudrichem	De heer I. Koedoot	n.v.t.
Gemeente Zundert	De heer J.C.M. de Beer	n.v.t.

Bijlage 3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant